

*Małgorzata Wojniak
PWSZ w Zamościu
mwgoskaa314@gmail.com*

**I międzynarodowa konferencja naukowa
„Współczesne bezpieczeństwo państwa.
Wymiar polityczno-prawny i organizacyjny”,
Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie,
Lublin 5-6 listopada 2014 r.**

Organizatorem I Międzynarodowej Konferencji Naukowej, dotyczącej współczesnego bezpieczeństwa państwa w wymiarze polityczno-prawnym i organizacyjnym był Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wydziału Administracji Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Ze względu na tematykę przedsięwzięcia, w konferencji wzięli udział nie tylko przedstawiciele świata nauki, ale również reprezentanci instytucji zajmujących się bezpieczeństwem państwa.

Pierwszy dzień konferencji rozpoczął się powitaniem gości oraz uroczystym otwarciem, dokonany przez dr hab. Mirosława Jarosza, prof. WSEiI, Rektora tejże uczelni oraz dr hab. Katarzynę Popik, prof. WSEiI, Dziekana Wydziału Administracji Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

Podczas sesji I, funkcję moderatora pełnił dr hab. Jarosław Stanisław Kardas, prof. nadzw. Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Dziekan Wydziału Zarządzania Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie. W tej części jako pierwszy wystąpił doc. dr Andrzej Wawryniuk, wykładowca na Wschodnioeuropejskim Uniwersytecie Narodowym im. Łesi Ukrainki w Łucku, na Wydziale Stosunków Międzynarodowych, przedstawiając kwestię konfliktu zbrojnego na Ukrainie i jego wpływu na bezpieczeństwo Polski. Autor referatu omówił sytuację społeczno-polityczną i gospodarczą Ukrainy po proklamowaniu niepodległości oraz działania poszczególnych rządów o właściwe miejsce państwa w systemie gospodarczym i jego bezpieczeństwa na kontynencie europejskim. Przeanalizował on również stanowiska poszczególnych prezydentów Ukrainy w kontaktach z UE oraz NATO, a także ich efekty. Omówił ponadto, sytuację polityczną panującą na Ukrainie na przełomie 2013 i 2014 r., w tym również aneksję Krymu przez Federację Rosyjską, walki toczone w obwodach donieckim i ługańskim oraz ich konsekwencje, które zna-

laży swoje odbicie w nasilonych zjawiskach zewnętrznej i wewnętrznej migracji Ukraińców, również do Polski.

Następnym prelegentem był mjr dr Marek Żyła, będący asystentem w Instytucie Stosunków Międzynarodowych Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Obrony Narodowej. Przybliżył on charakter polsko-ukraińskiego partnerstwa strategicznego do 2010 r., w dokumentach i działalności prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej. We wstępie wyjaśnił on zebrany, czym jest partnerstwo strategiczne oraz ułożył podwaliny partnerstwa polsko-ukraińskiego w latach 1989-1993. Czynnikiem decydującym o ściślejszych stosunkach z Ukrainą były polityczne zmiany wewnętrzne zachodzące w Związku Radzieckim, które w konsekwencji doprowadziły do jego rozpadu. W wyniku tego wydarzenia, najważniejszym podmiotem w bezpośrednim sąsiedztwie Polski stała Ukraina.

Kolejnym referentem był moderator sesji, który pokrótce przybliżył założenia pracy nieobecnego na konferencji doc. dr Romana Kocana, wykładowcy na Wschodnioeuropejskim Uniwersytecie Narodowym im. Łesi Ukrainki w Łucku, w katedrze Politologii, którego referat dotyczył zmiany funkcji granic Unii Europejskiej jako czynnika poszerzenia możliwości terytoriów przygranicznych. W pracy doc. dr Roman Kocan zbadał rolę zmiany granic w Unii Europejskiej oraz ukazał skutki transformacji funkcjonowania tychże granic, co ujawniło się we wzmożonej migracji, przepływie towarów, informacji oraz kapitału.

O Straży Granicznej w systemie bezpieczeństwa narodowego oraz o procesie dostosowania formacji do wymogów stawianych przez Unię Europejską i Strefę Schengen, mówił płk. Straży Granicznej mgr Marian Pogoda. We wstępie, referent podkreślił jej znaczenie w systemie bezpieczeństwa narodowego a potem szeroko zanalizował powstały w 2003 r. w Komendzie Głównej SG „Program działań SG niezbędnych do wykonania koncepcji systemu ochrony granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego dostosowanego do standardów Układu z Schengen i Porozumienia Wykonawczego”. Jego zdaniem wieloletnia, konsekwentna realizacja tego programu oraz wielu strategii i koncepcji wypracowanych przez SG, pozwoliły na wypełnienie zaleceń Unii Europejskiej w zakresie obowiązujących standardów bezpieczeństwa na granicy zewnętrznej Unii.

W dalszej części konferencji, swój referat wygłosiła dr Justyna Trubalska, pracująca w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Zamościu. Tematyka jej wystąpienia dotyczyła roli Międzynarodowej Agencji Energetycznej w polityce energetycznej Polski. Podkreśliła ona rolę MAE w zapewnieniu bezpieczeństwa w zakresie dostaw ropy naftowej, co osiągnięto dzięki zastosowaniu mechanizmu anty-

kryzysowego. W pracy ukazała rolę MAE w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Polski, a także ukształtowania jej polityki energetycznej.

Kolejny referat wygłosił dr hab. Andrzej Pieczywok, prof. WSEiI, kierownik Zakładu Międzynarodowych Stosunków Wojskowych na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Obrony Narodowej, poddając analizie zagrożenia i wyzwania w edukacji dla bezpieczeństwa. Jego wystąpienie podzielone zostało na dwie części: diagnozę edukacji dla bezpieczeństwa oraz wyzwań powstałych w tym obszarze.

O odpowiedzialności za środowisko i wybranych problemach kształtowania postaw proekologicznych, mówił kolejny referent prof. dr hab. Stanisław Śladowski, wykładowca na Wydziale Administracji WSEiI w Lublinie. W swoim wystąpieniu stwierdził, iż zagrożenia warunkują potrzebę odpowiedzialności ludzi za swoje otoczenie oraz środowisko naturalne. Jego zdaniem to właśnie wyznacznikiem odpowiedzialności ekologicznej są postawy ludzkie wobec zmian zachodzących w naturalnym otoczeniu, postawy kształtujące społeczną świadomość ekologiczną. Głównym problemem w kształtowaniu owej świadomości, jest, według niego, skuteczne oddziaływanie na zachowania i emocje ludzi, a także kreowanie czynnych postaw proekologicznych.

Sesję drugą, której moderatorem był prof. dr hab. Marek Żmigrodzki, wykładowca na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie, rozpoczął referat dotyczący politycznego kierownictwa i nadzoru nad Siłami Zbrojnymi RP. Jego autorką była dr Katarzyna Dziubińska-Wójcik, nauczyciel akademicki w Wyższej Szkole Handlowej w Piotrkowie Trybunalskim. W swoim wystąpieniu stwierdziła, iż od zakończenia I Wojny Światowej po rok 1989, władzę nad wojskiem w Polsce sprawowali sami wojskowi. Podkreśliła, że dopiero przemiany ustrojowe po „okrągłym stole“ dały załazek kształtowaniu się cywilnej kontroli nad armią, na wzór innych państw demokratycznych.

Następnym prelegentem był dr Marek Gąska, kierownik Zakładu Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Poruszył on wątek organizacyjno-prawnych uwarunkowań działalności Ministra Obrony Narodowej w świetle znowelizowanej ustawy o urzędzie ministra Obrony Narodowej. W swoim wystąpieniu przedstawił on pozycję ustrojową Ministra Obrony Narodowej. Stwierdził, iż w 2013 r. opowiedziano się za wyposażeniem Ministra w kompetencje z zakresu dowodzenia siłami zbrojnymi, co znalazło odzwierciedlenie w nowelizacji ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej.

O roli administracji samorządowej w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego mówiła następnie dr Katarzyna Kułak-Krzysiak, wykładowca w Katedrze Prawa Administracyjnego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Podkreśliła ona, iż nauka prawa administracyjnego definiuje pojęcie bezpieczeństwa publicznego jako zadanie

publiczne organów administracji, które może być również kryterium prawnym działania, jak i również kompetencją organu administracyjnego administracji państwowej lub samorządowej. Jej zdaniem, zgodnie z art. 5 Konstytucji RP, bezpieczeństwo obywatela jest jednym z podstawowych zadań państwa. Jest ono także zadaniem publicznym terenowych, centralnych i naczelných organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego.

Jako ostatni w sesji drugiej wystąpił płk rez. pilot dr Edmund Klich, z Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu. Jego referat dotyczył aktualnych problemów bezpieczeństwa lotów w lotnictwie cywilnym. Stwierdził on, iż ze względu na systematyczne działania w zakresie bezpieczeństwa lotów, lotnictwo pasażerskie jest najbezpieczniejszym ze wszystkich istniejących środków transportu. Dodał jednakże, iż w ostatnim okresie została osiągnięta granica efektywności tradycyjnych metod zapobiegania lotniczemu wypadkom, co oznacza potrzebę poszukiwania nowych, jeszcze efektywniejszych metod działania.

W sesji trzeciej konferencji funkcję moderatora pełnił dr hab. Andrzej Pieczywok, prof. WSEiI. W tejże części, jako pierwsza wystąpiła dr Beata Kozaczyńska, zatrudniona na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach, która przybliżyła zebranim wybrane aspekty zagrożenia bezpieczeństwa osobistego ludności cywilnej na Zamojszczyźnie w czasie akcji wysiedleńczo-kolonizacyjnej w latach 1942-1943. W swoim wystąpieniu, mówiła ona o silnym poczuciu zagrożenia wśród mieszkańców Zamojszczyzny wywołanym akcjami wysiedleńczymi. Powodowało to przemieszczanie się ludności, wraz z mieniem, do sąsiednich powiatów. Skumulowane zagrożenia bezpieczeństwa miały też miejsce w obozach przejściowych, dokąd kierowano wysiedlanych mieszkańców.

Następną prelegentką była dr Małgorzata Sitarczyk, wykładowca WSEiI, która wystąpiła z referatem o psychologicznych aspektach zagrożenia bezpieczeństwa indywidualnego i społecznego. Na wstępie, przytoczyła ona definicję bezpieczeństwa i scharakteryzowała pokrótce piramidę potrzeb Abrahama Masłowa, w której mieści się potrzeba bezpieczeństwa. W dalszej części, autorka omówiła, czym jest zjawisko naruszenia bezpieczeństwa, czego doświadcza człowiek, który nie ma zagwarantowanego bezpieczeństwa oraz scharakteryzowała społeczny aspekt zagrożenia – źródła i obawy, drogi i czynniki przenoszenia się poczucia zagrożenia oraz skutki społecznego poczucia zagrożenia.

O zadaniach samorządu terytorialnego w zakresie usuwania skutków klęski żywiołowej, mówiła mgr Ewelina Zieniuk-Cupryn, doktorantka II roku studiów z zakresu nauk o polityce na Wydziale Politologii UMCS w Lublinie. Skoncentrowała się na analizie i interpretacji ustawy z 18 kwietnia 2002 roku o stanie klęski żywio-

łowej. Podała interpretacji czym jest klęska żywiołowa i omówiła zasady działania organów władzy publicznej w czasie trwania klęski żywiołowej wraz z zadaniami samorządu terytorialnego.

Sesję trzecią zamknęła mgr Małgorzata Wojniak, doktorantka II roku studiów z zakresu nauk o polityce na Wydziale Politologii UMCS w Lublinie. Wygłosiła ona referat dotyczący organizacji, misji i obszarów działalności Jednostki Wojskowej 2305 GROM. Autorka stwierdziła, że ten korpus specjalny jest uznawany za najlepszy ze wszystkich tego typu oddziałów istniejących w Polsce. Podkreśliła, że elitarny oddział GROM na początku podlegał Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, a następnie, od 1 października 1999 roku został przeniesiony w struktury Ministerstwa Obrony Narodowej. Jego priorytetem jest realizacja zadań o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa.

Drugiego dnia konferencji, moderatorem sesji IV był dr Marek Gąska, a jako pierwszy wystąpił aspirant mgr Sławomir Franc, Kierownik Posterunku Policji w Żółkiewce, który mówił o zadaniach Policji w zwalczaniu sytuacji kryzysowych. Jego zdaniem częstotliwość oraz skala zdarzeń noszących znamiona sytuacji kryzysowej, stały się fundamentem w budowaniu systemu zarządzania w sytuacjach tego typu. Podkreślił on, że w tym systemie jedną z kluczowych pozycji zajmuje Policja, której zadania ustawowe są bardzo istotne na każdym etapie zaistniałej sytuacji kryzysowej.

Drugim prelegentem w tym dniu była mgr Małgorzata Szczepańska, pełniąca funkcję zastępcy Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin. Jej referat dotyczył organizacji pracy organów zarządzania kryzysowego na przykładzie gminy Lublin. Autorka scharakteryzowała istotę i proces zarządzania kryzysowego oraz strukturę organizacyjną Wydziału Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin. Odwołała się także do aspektu współpracy pomiędzy określonymi podmiotami a WBMiZK w obliczu zróżnicowanych zagrożeń w zakresie zarządzania kryzysowego.

Kolejnym referentem był Mariusz Szabała, zastępcą Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Transportu Drogowego w Lublinie. Jego referat dotyczył zagrożeń bezpieczeństwa przewozów drogowych w aspekcie działań Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Lublinie. Ukazał on czynniki, jakie wpływają na bezpieczeństwo przewozów drogowych, a w swoich rozważaniach opierał się między innymi na ustawie o transporcie drogowym.

O roli i zadaniach wojewody w zakresie bezpieczeństwa państwa mówił Włodzimierz Stańczyk, Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego. Prelegent poddał analizie zagadnienia związane z rolą i zadaniami wojewody w zakresie bezpieczeństwa i ochrony ludności na

obszarze województwa w trzech głównych dziedzinach: zarządzania kryzysowego, obrony cywilnej oraz zadań obronnych. Jego analizy oparte zostały na ustawie o wojewodzie i administracji rządowej w województwie.

O funkcjach Państwowej Straży Pożarnej i jednostek ochrony przeciwpożarowej w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego na przykładzie województwa lubelskiego mówił kolejny referent, st. bryg. mgr inż. Gustaw Włodarczyk, zastępca Lubelskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP. Podkreślił on, że Państwowa Straż Pożarna jest zawodową, umundurowaną i wyposażoną w specjalistyczny sprzęt formacją przeznaczoną do walki nie tylko z pożarami, ale również klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami. Wskazał, że zadania i kompetencje PSP oraz organizację zakresu ochrony przeciwpożarowej w Polsce regulują dwie ustawy z 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej oraz o ochronie przeciwpożarowej, a także rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Funkcję moderatora w ostatniej, piątej sesji konferencji, pełnił prof. dr hab. Stanisław Śladkowski. Jako pierwsza wystąpiła dr Iwona Tabaczek-Bejster, wykładowca na Wydziale Medycznym Katedry Ratownictwa Medycznego na Uniwersytecie Rzeszowskim, która dokonała szczegółowej analizy wypadków utonięć na terenie Polski w latach 2002-2013. Podkreśliła ona, że według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) szacuje się, że na całym świecie każdego roku z powodu utonięcia ginie około 450 000 osób. Stwierdziła także, że w Polsce państwo uregulowało sprawy ratownictwa wodnego przepisami, a jednym z nich jest ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.

Kolejnym prelegentem był dr Mariusz Paździor, pełniący funkcję Prodziekana Wydziału Administracji WSEiI. Zaprezentował on dylematy prawno-konstytucyjne wprowadzenia stanów nadzwyczajnych, przywołał sytuacje, w których może być wprowadzony stan nadzwyczajny, odwołując się w tej części do zapisów Konstytucji.

Jako następny swój referat wygłosił dr Jan Mojak, Prorektor ds. Nauki i Badań WSEiI. Poruszył on kwestię prawnych instrumentów zapewnienia bezpieczeństwa finansowego Polski, przedstawił przesłanki stabilności finansów publicznych i omówił przychody budżetu wraz z możliwościami realizacji podstawowych funkcji państwa. Dodatkowo scharakteryzował mechanizmy prawno-instytucjonalne gwarantowania bezpieczeństwa finansowego w warunkach światowego kryzysu finansowego.

W dalszej części swój referat przedstawił Maciej Budka, Dyrektor Lubelskiego Oddziału Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża, który mówił o działalności PCK w zakresie niesienia pomocy humanitarnej w czasie katastrof i klęsk żywiołowych na przykładzie lubelskiego Oddziału Okręgowego PCK. Prelegent przybliżył

specyfikę i wyjątkowość PCK na tle innych organizacji pozarządowych, zwłaszcza w sytuacjach nadzwyczajnych, takich jak działania zbrojne, katastrofy i klęski. Mówił ponadto o niesieniu pierwszej pomocy potrzebującym w kraju i za granicą.

Kolejną referentką była mgr Eliza Agata Torejko, doktorantka II roku studiów doktoranckich na Wydziale Prawa i Administracji UMCS w Lublinie. Szeroko omówiła ona istotę procedury administracyjnej w realizacji wybranych zadań terenowych organów wykonawczych Ministerstwa Obrony Narodowej. Autorka skupiła się na prezentacji niektórych zadań wojewódzkich sztabów wojskowych i wojskowych komend uzupełnień pod kątem wydawania wiążących decyzji administracyjnych w konkretnych sprawach na podstawie norm prawa materialnego, uprawnień lub obowiązków indywidualnych dla danego adresata, sytuacji prawnej.

Jako ostatnia wystąpiła mgr Marta Halinowska, doktorantka II roku studiów w zakresie nauk o polityce na Wydziale Politologii UMCS w Lublinie. Temat jej referatu obejmował Wspólną Politykę Bezpieczeństwa i Obrony Unii Europejskiej w kontekście bezpieczeństwa militarnego Polski. Referentka sięgnęła do Traktatu Lizbońskiego, Amsterdamskiego oraz do Traktatu z Maastricht, scharakteryzowała genezę Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE oraz poddała analizie polskie strategie bezpieczeństwa, powstałe w związku z członkostwem Polski w Unii.

Każda z sesji konferencji kończyła się dyskusją. Głos zabierali wówczas moderatorzy poszczególnych części, autorzy referatów oraz liczni uczestnicy.